

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Хорошка Олега Владиславовича на тему « Удосконалення механізму регулювання виробничо-господарської діяльності підприємств лісової галузі України», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент з галузі знань 07 – Управління та адміністрування

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи.

Аспірант Хорошко Олег Владиславович у повному обсязі виконав індивідуальний план освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент (40 кредитів ECTS). Він успішно склав три заліки та п'ять іспитів з наступних дисциплін:

Заліки:

- 1) «Філософські засади та методологія наукових досліджень» - 70 балів;
- 2) «Підготовка наукових публікацій та презентація результатів досліджень» - 95 балів;
- 3) «Управління проєктами і програмами» - 80 балів;

Іспити:

- 4) «Іноземна мова для аспірантів (англійська мова)» - 82 бали;
- 5) «Операційний менеджмент» - 80 балів;
- 6) «Державне та регіональне управління» - 95 балів;
- 7) «Європейська інтеграція» - 93 бали;
- 8) «Управління персоналом» - 80 балів.

Всі заплановані види робіт було виконано своєчасно. Здобувач плідно співпрацював з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Актуальність даного дослідження обумовлена важливою роллю лісового господарства в національній економіці країни та суттєвим значенням лісової галузі для соціально-економічного розвитку окремих регіонів. Ліси відіграють роль легенів планети, саме вони впливають на стан природного середовища та його здатність забезпечувати людству нормальні умови життєдіяльності. Грамотне проведення виробничо-господарської діяльності підприємств лісової галузі дозволяє не лише підтримувати належний стан лісів, але й забезпечувати прибутковість даного виду діяльності.

Переосмислення урядом і громадськістю цінності лісів, перегляд та обґрунтування важливості функцій, що вони виконують, спонукає підприємства лісового сектора по-новому поглянути на процес використання лісових ресурсів. Підприємства лісопромислового сектора економіки мають працювати у напрямі максимально глибокого оброблення деревини, пошуку та запровадженню інноваційних технологій у сфері комплексного використання вторинної сировини (відходів виробництва), побічного користування лісом тощо.

Органи управління та організації лісового господарства мають реалізовувати покладені на них завдання щодо забезпечення комплексного та раціонального використання ресурсів та корисних властивостей лісів, відтворенню, підвищенню продуктивності, збереженню біорізноманіття та стійкості лісів тощо.

Метою і завданням дослідження є формування шляхів удосконалення механізму регулювання виробничо-господарської діяльності лісогосподарських підприємств України на основі її аналізу та з урахуванням особливостей її регулювання в Україні та країнах ЄС.

Поставлена мета дисертаційного дослідження, зумовила необхідність вирішення наступних завдань:

- проаналізувати сучасний стан лісової галузі України;
- провести оцінку реалізації національних інтересів в системах організації лісового господарства розвинених європейських країн;
- визначити особливості регулювання виробничо-господарської діяльності підприємств лісової галузі країн ЄС;
- провести аналіз нормативної бази регулювання виробничо-господарської діяльності підприємств лісової галузі України;
- провести аналіз існуючих проблем в діяльності підприємств лісової галузі;
- визначити особливості функціонування підприємств лісової галузі України в умовах мінливого середовища;
- визначити рівень конкурентоспроможності лісового комплексу в контексті забезпечення економічної безпеки України;
- оцінити інвестиційну привабливість лісопромислового комплексу України;
- визначити основні напрями розвитку інноваційної діяльності у лісовій галузі України;
- удосконалити механізм управління підприємствами лісової галузі України в контексті глобалізації, шляхом запровадження державно-приватного партнерства у лісовій галузі України – як складової якісного адміністрування лісогосподарських підприємств.

Об'єктом дослідження є процес регулювання виробничо-господарської діяльності підприємств лісової галузі України.

Предметом дослідження є теоретичні положення, методичні підходи і практичні рекомендації щодо удосконалення механізму регулювання виробничо-господарської діяльності лісогосподарських підприємств України.

Методи дослідження. Методичним підґрунтям дисертаційної роботи є фундаментальні засади сучасної економічної теорії, комплексний і системний підхід, діалектичний метод наукового пізнання, міжнародні нормативні акти, директиви ЄС, закони та державні нормативні акти, науково-теоретичний доробок вітчизняних та закордонних учених у сфері адміністрування лісової галузі, регуляторні документи у сфері господарської діяльності підприємств лісопромислового комплексу, господарських рішень, сучасні передові моделі адміністрування лісогосподарських підприємств. З метою розв'язання сформульованих завдань дисертації використано такі методи наукових досліджень: пошуковий, індукція та дедукція, порівняння і класифікації, проектування, теоретичне моделювання, причинно-наслідкового аналізу, екстраполяції, аксіоматики, систематизації, абстрагування та конкретизації, логічних узагальнень та висновків, графічний метод, історичного аналізу, абстрактно-логічного аналізу.

Сформульовані завдання були розв'язані з використанням прикладних програм: Microsoft Office, Google Форми, Google Таблиці, Microsoft Excel.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація виконувалась відповідно до основних положень Державної стратегії управління лісами України до 2035 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 р. № 1777-р), «Деякі питання реформування управління лісової галузі» (затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2022 р. № 1003), «Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів» (Указ Президента від 07.06.2021 № 228/2021), Перелік пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2023 року (затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 р. №

942, в редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 09.05.2023 р. № 463).

4. Особистий внесок дисертанта в отриманні наукових результатів та їх новизна.

Особистий внесок дисертанта та наукова новизна отриманих результатів полягає в удосконаленні теоретико-методологічних положень, методичних підходів і практичних рекомендацій щодо механізму регулювання виробничо-господарської діяльності лісогосподарських підприємств України. Найбільш важливі результати дослідження, що містять елементи наукової новизни, полягають в наступному:

удосконалено:

- науково-методичний підхід щодо проведення аналізу існуючих проблем в діяльності підприємств лісової галузі України; під час аналізу визначено ключові проблемні аспекти, що виникають у сфері лісового господарства, такі як відсутність сучасних методів адміністрування, недостатня раціоналізація використання лісових ресурсів, екологічні питання, ефективність виробництва тощо. Цей підхід сприяє більш глибокому розумінню проблем лісового сектору, розробці конкретних заходів щодо їх вирішення та сприяє створенню більш стійкого та ефективного лісового господарства в Україні.

- методичний підхід щодо проведення аналізу актуальної нормативно-правової бази регулювання господарської діяльності підприємств лісової галузі України; в рамках цього підходу здійснено аналіз наявних нормативних документів, які регулюють лісову діяльність в Україні. Проведено аналіз актуальності наявної нормативно-правової бази у зв'язку з сучасними викликами та тенденціями в лісовій галузі. Досліджені можливі прогалини або конфлікти між різними нормативними актами, а також внутрішній неузгодженості в рамках одного документа. Саме цей етап

допомагає ідентифікувати недоліки, які можуть унеможливити ефективну діяльність підприємств лісової галузі. На основі аналізу сформульовані рекомендації щодо удосконалення існуючих нормативних актів, внесення змін, а також розробка нових правових ініціатив для підвищення ефективності та сталості господарської діяльності в лісовій галузі. Результати аналізу слід включити до процесу моніторингу нормативно-правової бази та, де необхідно, здійснити впровадження запропонованих рекомендацій і змін. Цей підхід дозволяє забезпечити більш точний і об'єктивний аналіз нормативно-правової бази лісової галузі, ідентифікувати потреби в її удосконаленні та сприяє зміцненню правового середовища для сталого розвитку цього сектору в Україні.

- інституційний механізм управління підприємствами лісової галузі України, шляхом впровадження дієвої моделі державно-приватного партнерства, як складової якісного адміністрування лісогосподарських підприємств; модель державно-приватного партнерства передбачає співпрацю державних органів і підприємств з приватними компаніями в різних аспектах діяльності лісового сектору. Держава може спільно з приватними партнерами розробляти довгострокові стратегії використання лісових ресурсів, враховуючи екологічні, економічні та соціальні аспекти. Це дозволить забезпечити більш збалансований та сталий підхід до використання лісових ресурсів. Приватні компанії можуть внести інвестиції та технологічний досвід для модернізації і підвищення ефективності лісової інфраструктури, яка включає лісозаготівельні та переробні підприємства. Спільні зусилля можуть бути спрямовані на розвиток нових технологій управління лісовими ресурсами, впровадження стандартів екологічної безпеки та сталого лісокористування, а також науково-дослідну діяльність. Державні та приватні партнери можуть спільно визначити механізми стимулювання ефективності підприємств, що сприятиме забезпеченню високої якості управління та оптимального використання ресурсів.

Інтеграція принципів державно-приватного партнерства в управління підприємствами лісової галузі сприятиме підвищенню їх ефективності, забезпеченню сталого розвитку, інноваційного підходу та покращенню якості діяльності в цій важливій галузі економіки.

Набули подальшого розвитку:

- концептуальний підхід щодо проведення аналізу сучасного стану лісової галузі України в контексті глобалізації; передбачає комплексне вивчення та оцінку взаємодії між лісовим сектором країни та глобальними економічними, екологічними та соціокультурними тенденціями. Використання концептуального підходу дозволяє глибше розуміти взаємозв'язок між лісовою галуззю України та глобальними процесами, а також розробити стратегії, спрямовані на стійкий та високоефективний розвиток цієї галузі в умовах глобалізації.

- систематизація особливостей функціонування підприємств лісової галузі України в умовах мінливого середовища; передбачає аналіз та класифікацію ключових аспектів, які впливають на діяльність цих підприємств в умовах невизначеності та змін. Сприяє розумінню та плануванню можливих ризиків та можливостей. Цей підхід допомагає створити гнучкі та адаптивні стратегії, спрямовані на забезпечення стійкого розвитку підприємств у невизначених умовах.

- науково-методичний інструментарій дослідження особливостей розвитку конкуренції лісового комплексу з огляду на забезпечення економічної безпеки України; передбачає використання різноманітних аналітичних і практичних засобів для з'ясування та розробки стратегій, спрямованих на збереження та підвищення конкурентоспроможності лісового сектору з позиції національної економічної безпеки. Цей інструментарій допомагає глибше розуміти та аналізувати фактори, які впливають на конкуренцію в лісовому секторі, та розробляти стратегії,

спрямовані на збереження та зміцнення позицій України на міжнародному ринку лісових продуктів та послуг.

- методичний підхід щодо визначення основних напрямів розвитку інноваційної та інвестиційної діяльності у лісовій галузі України; передбачає комплексний аналіз та розробку стратегічних планів, спрямованих на забезпечення високої ефективності, конкурентоспроможності та сталого розвитку сектору. Розробка та впровадження нових методів лісогосподарського виробництва, які дозволять зберігати біорізноманіття лісів, підвищувати їх відновлювальну здатність та ефективно використовувати ресурси. Впровадження сучасних технологій у всі сфери лісового господарства, включаючи використання дронів для моніторингу лісів, впровадження цифрових систем управління та моніторингу, розробку нових методів деревообробки. Розвиток біоенергетики та виробництва біопалив з деревини, що дозволить використовувати лісові ресурси для виробництва енергії та зменшити залежність від імпорту вугілля та інших енергоносіїв. Розвиток інноваційних підходів до забезпечення екосистемних послуг, таких як збереження водних ресурсів, контроль над ерозією, а також розробка екотуризму та рекреаційних послуг. Розробка програм плантаційного лісорозведення та вирощування швидкорослих дерев для використання у промисловості та забезпечення сталого виробництва деревини. Підтримка дослідницьких проектів та інноваційних розробок в галузі лісового господарства, зокрема, розвиток нових матеріалів та продуктів на основі деревини. соціально відповідальних ініціатив, які сприяють покращенню умов праці, розвитку локальних спільнот та підвищенню освіти щодо сталого лісокористування. Розробка нових підходів до приваблення інвестицій, включаючи грін-облігації, спеціальні інвестиційні фонди та інші механізми. Ці напрямки мають на меті поєднати інноваційний підхід та

інвестиційну активність для створення стійкого та конкурентоспроможного лісового сектору в Україні.

5. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість та достовірність наукових результатів, одержаних Хорошко О.В., при проведенні досліджень за темою дисертаційної роботи, забезпечується коректним та фаховим використанням сучасної методології економічної науки, зокрема, комбінуванням різних методів, використанням міждисциплінарного підходу та результатів емпіричних досліджень. Цінність дисертаційної роботи полягає у кваліфікованому теоретичному аналізі та висвітленні проблеми, професійному використанні результатів статистичних даних, що дозволило автору сформулювати і представити до захисту низку важливих результатів, які мають наукову новизну в галузі адміністрування виробничо-господарської діяльності підприємств лісової промисловості України. Оцінка розвитку конкуренції лісового комплексу в контексті забезпечення економічної безпеки України довела її важливе значення, як ресурсного чинника при внутрішньоекономічному забезпеченні безпеки держави. Надання актуальної економічної оцінки інвестиційної привабливості лісопромислового комплексу України дозволило виділити декілька альтернативних сценаріїв розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності в лісовому господарстві виходячи з існуючого інституційного середовища розвитку лісового сектору та враховуючи специфіку функціонування кожної ланки лісопродуктового ланцюга. Висновки та пропозиції дисертаційної роботи є обґрунтованими. Текст роботи добре структурований та вирізняється високим рівнем методологічної культури.

6. Наукове, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Практичне значення отриманих результатів полягає у визначенні особливостей функціонування підприємств лісової галузі України в умовах мінливого середовища та проведенні аналізу існуючих проблем діяльності підприємств лісової галузі для оцінки розвитку конкуренції лісового комплексу в контексті забезпечення економічної безпеки України та впровадження механізму управління підприємствами лісової галузі України в контексті глобалізації.

Результати дисертаційного дослідження отримали практичне застосування: модель управління інвестиційно-інноваційним розвитком підприємств лісової галузі впроваджено в діяльність ТОВ «КМТ ГРУП КОМПАНІ» (акт впровадження № 1205/1 від 12 травня 2023 р.; системний підхід щодо управління виробничо-господарською діяльністю впроваджено в стратегію розвитку ДП «Ліси України» (довідка про впровадження б/н від 29 травня 2023 р.; комплекс заходів спрямований на покращення нормативно-правового забезпечення адміністрування підприємств лісової галузі впроваджено в діяльність Північно-Східного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства (довідка про впровадження № 711-ВС23 від 28 серпня 2023 р.,).

Теоретичні та практичні розробки, запропоновані в дисертації, використовуються в навчальному процесі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна при викладанні дисциплін «Державне та регіональне управління», «Регіональне управління», «Економіка суб'єктів господарювання» і при виконанні дипломних робіт магістрів, що підтверджується актом впровадження від 29 серпня 2023 р.

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором.

Результати дисертації опубліковані у 11 наукових працях, серед яких 5 статей у наукових фахових виданнях України (входять до наукометричних баз даних) і 6 матеріалів тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації.

Публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Хорошко О.В. Сучасний стан системи управління державними лісогосподарськими підприємствами та шляхи її удосконалення. *Електронний журнал: «Економіка та суспільство»*. 2021. Вип. № 24.

URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/223> (дата звернення: 03.11.2023).

2. Хорошко О.В. Удосконалення методологічних засад управління стійким організаційним розвитком підприємств лісової галузі України в контексті глобалізації. *Науково-виробничий журнал "Держава та регіони". Серія: "Економіка та підприємництво"*. 2022. Вип. № 2 (125). С. 41-45.

3. Хорошко О.В. Корпоратизація державних лісогосподарських підприємств України як запорука сталого розвитку лісової галузі. *Науковий економічний журнал «Інтелект XXI»*. 2022. Вип. № 2. С. 17-22.

4. Хорошко О.В. Проблеми та перспективи впровадження інноваційної моделі адміністрування підприємств лісової галузі України. *Механізм регулювання економіки*. 2022. Вип. № 3-4 (97-98). С. 46-50.

5. Дикань В.В., Хорошко О.В. Сучасна модель інвестиційного менеджменту лісопромислового комплексу України. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2022. Вип. № 24. С. 80-84.

(Особистий внесок: проведено аналіз актуального стану інвестиційного менеджменту у лісовій галузі України).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Хорошко О.В. Аналіз проблем сучасного стану лісової галузі України. *Державне регулювання соціально-економічного розвитку країни. Всеукраїнська науково-практична конференція, 12 грудня 2020 р., Одеса: ГО "Центр економічних досліджень", 2020. С. 20-24.*
2. Хорошко О. В., Шамаєва Ю. Ю. Implementation of public-private partnership in the forest industry of Ukraine as a component of quality administration of Forest substrates. *Фінанси, бухгалтерський облік та підприємництво: аналіз тенденцій та перспектив розвитку. Всеукраїнська науково-практична конференція, 10 квітня 2021 р., Одеса: ГО "Центр економічних досліджень та розвитку", 2021. С. 79-82.*
3. Хорошко О.В. Особливості функціонування підприємств лісової галузі України в умовах воєнного стану. *Сучасні трансформації в економіці та управлінні. VI Міжнародна наукова конференція (кафедра менеджменту в Університеті Клайпеди, Литва), 3-4 червня 2022 р., Рига: "Baltija Publishing", 2022. С. 50-53.*
4. Хорошко О.В. Проблеми впровадження інновацій на підприємствах лісової галузі України. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку. XXI Міжнародна науково-практична конференція (7 червня 2022 р., у м. Дебрецен, Угорщина), Київ: ГО "Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління", видавнича група "Наукові перспективи", 2022. С. 102-106.*
5. Хорошко О.В. Налагодження взаємодії між органами місцевого самоврядування та підприємствами лісової галузі в умовах нестабільного економічного середовища. *Проблеми та перспективи інноваційного розвитку територій. Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція, 28 жовтня 2022 р., Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. С. 147-151.*

6. Хорошко О.В. Реформа лісової галузі як запорука сталого розвитку економіки України. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку. XXVIII Міжнародна науково-практична (7 січня 2023 року, у м. Лімасол, Кіпр)*, Київ: ГО “Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління”, видавнича група “Наукові перспективи”, 2022. С. 46-50.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Основні положення і результати дослідження пройшли апробацію на 3 міжнародних і 3 всеукраїнських науково-практичних конференціях: Державне регулювання соціально-економічного розвитку країни (Одеса, 2020). Модернізація економіки: проблеми, шляхи розвитку та перспективи (Одеса, 2021). Сучасні трансформації в економіці та управлінні (Рига, 2022). Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку (Дебрецен, 2022). Проблеми та перспективи інноваційного розвитку територій (Харків, 2022). Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку (Лімасол, 2023).

9. Дотримання академічної доброчесності.

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

10. Оцінка структури, мови та стилю дисертації.

Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та є доступним для сприйняття. Дисертація написана науковим стилем

мовлення, структура дисертації відповідає алгоритму, здійсненого автором дослідження. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам відповідно Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 21.03.2022 року № 341) та Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 року №40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України від 31.05.2019 року № 759).

11. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, за якою вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Хорошка Олега Владиславовича на тему «Удосконалення механізму регулювання виробничо-господарської діяльності підприємств лісової галузі України» відповідає спеціальності 073-Менеджмент. Здобувачем повністю виконано освітню і наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

12. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту.

Здобувач Хорошко Олег Владиславович представив результати свого дисертаційного дослідження на розширеному засіданні кафедри управління та адміністрування Навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (протокол № 7 від 03.11.2023) у формі презентації та наукової дискусії. Дисертаційна робота Хорошка Олега Владиславовича на тему

«Удосконалення механізму регулювання виробничо-господарської діяльності підприємств лісової галузі України» відповідає вимогам, передбаченим «Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 21.03.2022 року № 341).

Враховуючи високий рівень виконаних досліджень, актуальність теми роботи, наукову новизну результатів та їх наукове та практичне значення, рішенням розширеного засідання кафедри управління та адміністрування Навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна було ухвалено (26 голосів – “за”, 0 – “проти”, 2 – “утримались”), що дисертація Хорошка Олега Владиславовича «Удосконалення механізму регулювання виробничо-господарської діяльності підприємств лісової галузі України» рекомендується до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073-Менеджмент з галузі знань 07 – Управління та адміністрування.

в.о. завідувача кафедри управління
та адміністрування навчально-наукового
інституту «Каразінська школа бізнесу»
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна,

доктор економічних наук, доцент

Вікторія ТРЕТЯК